

Chování a cítění psa často ovlivňují pachy, které my lidé vůbec nejsme schopni zaznamenat

Pokaždé, když přijdu domů, mě moji tři psi zdraví a při tom důkladně očichávají. Zjišťují si, co všechno jsem na své „lovecké výpravě“ zažil. Navázal jsem nějaký kontakt s ostatními? S kým? Byl jsem v přírodě, snad dokonce v blízkosti zvěře? Najedl jsem se někde bez nich? Je takřka nemožné, abych svým psům zatajil, co všechno se stalo, když jsem se bez nich pohyboval mimo domov. Samozřejmě se to týká jen událostí, které jsou z hlediska psa zajímavé.

ČICH

V prvních týdnech života štěněte, v době, kdy roste mozek, zrají také jeho čichové schopnosti. Na základě podnětů z okolí se zakládají a rozvíjejí nervová spojení. Tento proces ovlivňuje pozdější chování dospělého zvířete. Ve srovnání s člověkem jsou čichové schopnosti u psa vyvinuty výrazně lépe. Chování a cítění psa často ovlivňují pachy, které my lidé vůbec nejsme schopni zaznamenat.

PACHŮM SE NELZE VYHNOUT

Pachové molekuly vyvolávají v okamžiku, kdy se setkají se psím nosem, reakci, která však může po přefiltrování (= zpracování pachové informace mozkiem) dopadnout rozdílně. Pes se nemůže nějakému pachu jen tak vyhnout, pominout ho, musí reagovat na každou nabídku pachů. Pokud speciální smyslový podnět vyvolá nějakou - vůli psa neovlivnitelnou - reakci, mluvíme o „spouštěči“. Podnět u psa spouští instinktivně determinovanou reakci. Pes se podnětu nemůže vyhnout, nedokáže proto potlačit ani odpověď na podnět nebo ji vědomě řídit.

Pro názornost si uvedeme následující příklad: představte si, že k nosu pointera, bernardýna nebo honiče dorazí pach zajíce ukrytého v trávě. Tentýž pach vyvolá v závislosti na plemeni různé reakce: pointer věrný svým vlohám strne v pohybu, začne vystavovat. U bernardýna se pravděpodobně neprojeví žádné nápadné změny v chování. A honič? Ten se okamžitě rozeběhne směrem k zajíci, a pokud ten začne prchat, zavěsí se na jeho stopu a za hlasitého štěkotu ji bude dlouhé minuty sledovat.

Pes nemůže ovlivnit ani své vlastní „pachové projevy“. Proto je agresivní pes vždy cítit „agresivně“ a háravá fena „háravě“. Nevědomky vydávaná pachová sdělení vyvolávají v jiných reakce, které se opět projevují prostřednictvím pachů.

ČICH A KOMUNIKACE

Také při komunikaci se sociálními partnery má nos rozhodující význam. Jeho

Jak psi cítí

Psi bleskově a s udivující přesností rozlišují pachové obrazy. Nos, jeden z nejdůležitějších smyslových orgánů, jim umožňuje rozlišovat od sebe různé pachy již při té nejslabší koncentraci.

Pachy, které my pokládáme za nepříjemné, jsou pro psa často nesmírně zajímavé

Pes je ve svých pachových sděleních vůči ostatním „upřímný“

prostřednictvím se často rozhoduje o sympatii a antipatii. Když se pes snaží druhého uchlácholit, mimo jiné svěsí ocas dolů, čímž se z análních žláz uvolňuje menší množství pachových látek. Dochází k tomu nevědomky. Ale nejenom psi, ani lidé nejsou schopni vědomě řídit uvolňování pachů, ani člověk se nemůže, co se pachů týče, „přetvařovat“. Ať už se jedná o agresi, strach, nebo vztek, pes reaguje na každý zaznamenaný pach. Přitom by člověku mělo být jasné, že on sám dokáže náladu psa prostřednictvím pachu rozpoznat jen minimálně. To pro člověka znamená velký informační deficit.

JAK PES VYUŽÍVÁ SVŮJ ČICH?

Jak pes používá svůj nos? Již jste ho při tom někdy cíleně pozorovali? Existují zde velké rozdíly v závislosti na plemenné příslušnosti a individuálních vlohách.

Zkuste si někdy pozorně všimnout toho, jak se váš pes chová, když například narazí na stopu zvěře. Vrhne se po stopě a ztrácí zájem o všechno ostatní, nebo stále má zájem o své okolí i o vás? Registruje vás, nebo už reaguje čistě instinktivně?

S NOSEM JISTĚ K CÍLI

Smysluplně koncipovanými úlohami můžete u psa podporovat vědomé rozlišování pachů a tím také jejich diferencované vnímání a zařazování.

Práce na stopě a s dummy se výborně hodí k tomu, abyste psa vytížili a vhodně zabavili. Snažte se pro něj přichystat aportovací cviky tak, aby byly co nejzajímavější. Dbejte na to, ze které strany svého psa vysíláte ke hledání předmětů, které jste předtím schovali, berte při tom ohled na směr větru. Koneckonců pes nemá předmět odhalit jen očima, ale také nosem. Tímto způsobem se jeho nos stane citlivějším, což bude velmi důležité pro pozdější cílené hledání a nacházení za pomoci čichu.

Snažte se vždy rozpoznat, kdy se váš pes orientuje pouze očima a kdy nosem. S postupem času pak můžete zvýšit stupeň obtížnosti tím, že budete předmět na aportování ukrývat na vyvýšených místech. Dejte psu možnost, aby problém nejprve vyřešil sám. Pokud nebude úspěšný, snažte se ho pomocí gest navést k aportovanému předmětu tak, aby jeho pach co nejlépe pronikl k nosu. Tak se

naučí využívat vítr a jako vedlejší efekt si začne více všimnout také vašich gest.

PSI CÍTÍ VÍC...

Pachy, které pes zaznamenává, mu mohou poskytnout informaci dokonce i o tom, kdo se na určitém místě zdržoval před několika hodinami nebo dokonce dny. Kromě toho pes může podle průběhu stopy „vyčichat“, kterým směrem se zvěř nebo osoby pohybovaly. Prostřednictvím jednoduchého experimentu můžete sami přezkoumat, zda pes stopu sleduje k jejímu výchozímu bodu, nebo ve směru pohybu. Za tímto účelem potřeujete aportovací předmět paštiku. Potom ho táhněte na šňůře od začátku rovně probíhající stopy z bodu A do bodu B, kde ho odložíte. Nezapomeňte si začátek stopy

S dummy musíte pracovat nápaditě, aby se pes nenudil

(= výchozí bod A) poznamenat, abyste přesně věděli, kde se nachází. Nyní se se svým psem, který bude přivázan na stopovací vodítko (= vodítko z bavlny, nylonu nebo kůže dlouhé cca 10 až 15 metrů, které je používáno při práci na stopě) vydejte nikoliv na začátek stopy, nýbrž stopu překřížte přibližně v polovině. Pozorujte, zda pes s náhlým zájmem začne čichat. Všiml si stopy sám od sebe? Paštika pro něj bude bezpochyby zajímavá natolik, že dostane chuť na „víc“. Dokonce i psi, kteří mají jen málo zkušeností s prací na stopě, pravděpodobně začnou hledat ve směru cíle B v očekávání, že tam na ně bude čekat kýžená lahůdka. Kryž pes najde aportovací předmět, dostane kousek paštiky a bude hodně pochválen.

Pokud váš pes bez problémů „skočí“ na vůni paštiky, měli byste při pokládání dalších cvičných stop později začít pracovat raději s vlastním pachem, jenž zanecháte na aportovacích předmětech, abyste psa nevědomky nevychovali k tomu, že si začne v přírodě na vlastní pěst hledat „něco k snědku“.

A. Fichtlmeier

